

DE BAZUIN

ZUIN

Stemmen uit „De Gereformeerde Kerken in Nederland.”

(Ten voordeele van de Theologische School te Kampen.)

Vrijdag 21 Juni 1901.

Jaar II: 1a, Blaagt de Bazuin!

Agg. I: 4, Is het voor u liever wel de tijd/ dat gij woont in uwe gewelfde huizen, en zal dit huis woest zijn?

Dit blad verschijnt des Vrijdags. Prijs per 3 maanden, fr. per post f 1.50. Voor Oost-Friesland en Amerika f 1.75. Voor Z.-Afrika f 1.75. Abonnementen buiten het Rijk moeten per kwartaal vóór uit worden betaald. Afzonderlijke Nrs 12½ ct. Advertentiën van 1—10 regels f 1; elke regel meer 10 cts. Boekh.-advertentiën 3/2 maal.

UITGEVER:

G. PH. ZALSMAN,
KAMPEN.

Advertentiën en Bestellingen vrachtfrij te adresseeren aan den UITGEVER G. PH. ZALSMAN te KAMPEN. — Kerkelijke Berichten en Stukken der Medewerkers aan den REDACTEUR, dHr. C. MULDER te KAMPEN. — Binnenlandsche Ruilbladen, Intezenden Stukken en Werken ter recensie aan den HOOFDREDACTEUR, DR. H. BAVINCK te KAMPEN. —

Officiële Kerkelijke Berichten enz.

PLAATSELIJKE KERKEN.

WORKUM, 12 Juni 1901. De kerkeraad ontving het bericht van Ds. N. Y. van Goor, dat Zieerw. geen vrijmoedigheid kon vinden om de roeping naar de gemeente alhier op te volgen.

Namens den Kerkeraad,
S. KUPERUS, Scriba.

WIRUM, 13 Juni 1901. Opnieuw werden wij teleurgesteld, daar wij bericht ontvingen van den Weerw. heer I. R. J. Aalberts van Opperdoos, dat hij voor de roeping der Geref. kerk te Wirum moest bedanken.

Namens den Kerkeraad,
T. A. V. D. WERFF, Scriba.

TIENHOVEN, 16 Juni 1901. Alhier werd door een Onderling aan de gemeente bekend gemaakt, dat onze Leeraar Ds. Joh. S. Langen het beroep naar de Geref. kerk te Gouda heeft aangenomen.

Namens den Kerkeraad,
K. PIENMAN, Scriba.

GEES, 16 Juni '01. Met algemeene stemmen werd alhier tot Herder en Leeraar beroepen de Eerw. heer G. H. Dijkstra. Cand. te Smilde. Mocht deze onze poging wel gelukken.

Namens den Kerkeraad,
A. WILDERING, Scriba.

BEILEN, 17 Juni 1901. Gisteren was het voor onze gemeente een blijde dag. Des voormiddags werd haar beroepen Herder en Leeraar Ds. A. S. Schaafsma door Ds. M. Hummel en op een treffende wijze in zijn dienstwerk ingeleid, naar aanleiding van Rom. 10: 15. Des namiddags verbond Ds. Schaafsma zich met een biddende en kernachtige rede aan onze gemeente, naar 1 Cor. 1: 23, 24. Beide keeren bevatte het kerkgebouw een talrijke schare. Stelde de Heere Zieerw. tot een rijken zegen voor onze gemeente.

Namens den Kerkeraad,
H. BINK, Scriba.

P. S. Het adres van deze kerk is voortaan a. d. Leeraar: Ds. A. S. Schaafsma.

Herhaalde bede om hulp.

Aan de Geref. Kerken in Nederland.

Door de Classis Zwolle en de Particuliere Synode van Overijssel gesteund, heeft de kerk van Oldemarkt c. a. een gave gevraagd van de Geref. Kerken in Nederland voor den bouw van kerk en pastorie. Dankbaar voor de gaven, uit Classis en Provincie en ook van een aantal kerken buiten de Provincie ontvangen, vraagt zij vriendelijk en met nadruk aan de kerken, die tot heden nog niets zonden, dit spoedig te doen.

Door de goede hand Gods mocht zij een geschikt pand koopen, maar heeft nu nog groote behoefte aan steun, opdat de schuldenlast niet te zwaar blijve. Uit de Circulaire aan de kerken is u bekend, dat Classis en Provincie voorgegaan zijn, maar niet bij machte waren voldoende steun te bieden. Daarom komt zij nog eenmaal tot u met de zeer dringende bede om hulp.

Kerken van Nederland! een arme zuster klopt bij u aan. Wijst haar niet af, maar zendt een ga e aan een der ondergeteekenden. Ook giften van particulieren, gelijk er reeds enkele inknamen, zullen dankbaar aanvaard worden.

Namens de Kerk van Oldemarkt c. a.,
K. HOGGENKAMP, Scriba.

Deputaten der Classis Zwolle, voor deze zaak

den Kerkeraad toegevoegd:

DR. J. HANJA te Steenwijk.

DR. S. L. WARSCHUIS te Staphorst.

DR. W. WOLSKINK te Steenwijk.

14 Juni 1901.

ONTVANGSTEN.

Voor de Inv. Zending en Bijbelcolp in N.-Brabant en Limburg.

Met hartelijken dank ontvangen:
Van R. „Wijspoorcenten” f 2,50
Van A. Gruijs Sr. te Zaandam, opbrengst van gebruikte postzegels - 1,50
Van de Geref. Jorg Ver. te Langenslag - 6,-
Van W. F. te Aalten - 1,50
Van de Zendingcommissie Geref. k. te Helder - 10,-
Van H. H. te Tilburg - 5,-

Jaarlijkse bijdragen. Uit Nieuwendijk: Meij. A. J. d. D. f 10, Wed. T. L. f 1, A. v. d. S. C. f 1, M. S. f 1, C. v. d. S. f 1, J. G. v. A. f 1,50, M. d. H. f 1, M. S. f 0,50, Ds. G. f 1, Wed. de M. f 2, D. L. f 1, D. A. L. f 1, Wed. v. D. f 0,50, J. C. O. f 0,50, G. v. f 1, B. R. f 0,50, P. W. f 1, A. d. B. f 0,50, N. v. A. f 0,50, Ant. de B. f 0,50, S. v. N. f 0,50, J. v. Br. f 1, de Chr. Jongel. Ver. f 3.

Nagekomen bijdragen uit Sleuwyk: f 1,50.
In de laatste maand ontving ik maar weinig. En op de Synode te 's-Bosch moest ik rapporteren, dat we het vorige jaar f 297,75 zijn ACHTERUITGEGAAN. Broeders, Zusters, mag dat? Kunnen we op die wijze blijven zorgen voor den arbeid te Tilburg, Venloo en Roermond? en kunnen we verder gaan en ons te Maastricht vestigen? Immers neen! Welnu, verblijdt ons dan met de toezegging van jaarlijkse bijdragen of met giften ineens, opdat deputaten den arbeid met kracht kunnen voortzetten.

Namens Deputaten,
J. C. C. VOIGT, Penningm.

Raamsdonk, 18 Juni 1901.

Voor de Theologische School.

1ste coll.	2de coll.	1ste coll.	2de coll.
Arum f 9,88	f 8,61	Tzannan - 10,55	- 3,80
Dronryp - 3,-	- 3,78	Westter - 1,43	- 1,78
Franeer - 19,52	- 19,23	Wissum - 4,45	- 4,45
Hartlingen - 24,62	- 24,50	Loosduinen - 9,63	- 9,63
Lollum - 12,40	- 12,05	Smilde - 15,81	- 15,81
Midsland - 2,46	- 1,89	Bizondere coll. v/d kerk te	
Minnetega - 5,76	- 5,51	Westergest. op Hemelvaarts-	
Oosterb. - 10,82	- 7,89	dag 16 Mei bij de herden-	
Schierbierum - 11,75	- 13,35	king van het 50-jarig bestaan	
Tzum - 2,64	- 2,-	dier kerk f 20,17	

Voor de Uitbreiding.

Door dhr. S. R. Sybrandy te Scharnegoutum Corr. Cl. Sneek, de contributie uit:
Scharnegoutum van S. R. Sybrandy f 2, Jan Wijga f 2,50, P. J. Sybrandy f 2,50, J. de Jong f 1, W. Stijma f 1, H. J. Bootsma f 2,50, P. Tiersma f 1, A. B. Looyenga f 1, P. Bouma f 1, J. S. Bakker f 1, Ds. A. Roorda f 1, A. P. Lemstra f 2,50, Th. J. Bootsma f 1, Jan Hoekstra f 2, P. K. Hofman f 1, T. de Boer f 1.

Goenga c. a. van Ds. P. Eringa f 1, J. Wielenga f 1, A. L. Wijtes f 0,50, Joch. Looyenga f 1, Willem Jellema f 1, H. J. Bootsma f 1, J. J. Jansma f 1, N. N. f 0,50, S. J. Gerbrandy f 1, J. H. Bootsma f 1.

Sybrandaburen van B. Looyenga f 1, Th. Dijkstra f 1, J. Heemstra f 2, J. v. d. Heide f 1, S. Dijkstra f 0,50, Wed. Dijkstra f 1, J. J. Nauta f 1, S. Hornstra f 0,25, Wed. Leenstra f 1,50.

Hindeloopen van T. S. Sikkes f 1, E. F. de Boer f 1, D. v. d. Kooi f 1, T. de Vreeze f 1, T. J. Sikkes f 1, E. Gerlma f 1, H. Couperus f 0,50, D. Feenstra f 1.

Jutryp-Hommerts f 9,45.
Boezem van Ds. M. J. Bijl f 1, A. Brouwer f 1, G. Zijlstra f 0,50, S. Brouwer f 0,75, P. Rollema f 1, F. Algera f 0,50, J. Tiemersma f 1, D. v. d. Woude f 1, J. W. Hoekstra f 1, S. Rollema f 0,50, J. Zwart f 0,50, H. Oberman f 0,50, L. Wagenaar f 0,50, M. Offringa f 1, J. Couperus f 0,50.

Aoudum f 12,41.

De Penningmeester van de Theologische School.

Potgietersingel 120.
Zwolle, 15 Juni 1901.

Voor de Zending o. E. d. & Moh.

P. C. Goes	f 70,16	P. C. Tiel (ex port)	f 31,96
Door A. Tholens te Tiel, vje br. f 5,-	min 2½		
et. port			
P. C. Va-seveld	f 55,10	P. C. Haulerwijk	f 4,97
" Appelscha	- 7,50	" Norg	- 8,17
" Assen	- 90,97	" Roden	- 9,05
" Burger	- 11,42	" Smilde	- 57,44
" Een	- 2,50	" Vries	- 11,88
" Gasselter-Nijev.		" Zuidlaren	- 9,78
met busje bij			
de deur	- 52,83		

Door Ds. Dijkstra te Smilde, v. d. Zondagssch. te Appelscha f 1,08, v. d. Zondagssch. te Roden f 1,40, busje Jongel. Ver. te Gasselter-Nijev. f 9,66, Zond. coll. Een f 2,15, te zamen f 14,20.

P. C. Wi. sum Gr. f 54,31 P. C. Barendrecht f 51,10
" Appingedam - 65,52 " Axel A - 62,73
" Wagenborgen - 10,91 " Zaamslag A - 31,-
" Brielle - 13,13 " Beilen - 15,70
" Bolnes - 21,71 " Aulden - 10,28

Door Ds. te Velde, v. d. Jongel. Ver. te Dinxperlo f 2,70
Door H. Poppen, v. d. Meisjesver. te Schoonebeek - 5,-
Door I. v. d. Veen, gev. in 't kerkz. te Ruinerwold en Koekeage, op 12 Aug. 1900 f 5, op 2 Sept. 1900 f 1, en op 16 Sept. 1900 f 5,50.

P. C. Ruinerwold en P. C. Sauwert ex port f 33,83
" Koekeage f 36,31 " Stedum - 34,25
" Emmen - 27,10 " Apeldoorn - 150,-
" Sleen - 28,82 " Neebe - 13,20
" Schoonebeek - 21,40 " Kapelle-Biezel - 12,50
" Zwolle nagt - 1,- " Zoutkamp - 40,03

Door Ds. Bos, gev. in de coll. te Bedum A - 1,-
Door E. Hamming, v. d. Zond. Ver. te Ennumatil - 70,-
Door Ds. Postema, gev. in 't kerkz. te Warffum - 2,-

N. B. Vermelding in de Bazuin geschiedt alleen op verzoek.

Doersborgh, B. DE MOON,
15 Juni 1901. Quastor.

VEREENIGING „DR. SCHEURER'S (PETRO-NELLA) HOSPITAAL”.

Oct. 1900 — April 1901.
(Vervolg van No. 23.)

Aan Giften:

Aalten: door mevr. v. D., mej. J. H. f 0,50, mej. D. O. f 0,50, mej. N. P. f 0,50, een fabrieksarb. f 4, vr. H. f 1, vr. H. f 0,25, mej. K. f 0,25, mej. v. L. f 0,25.

Alfen: door mej. E., mej. H. f 5, mej. v. d. L. f 1, versch. pers. f 1.

Alkmaar: door mej. S., bru J. B. en W. J. B. f 5.

Amsterdam: door hr. T., dhr. Th. f 2, door dhr. V. kind. Zond. ver. f 5, door mevr. K. H. d. J. v. O. gev. coll. Funenk. f 1, gev. i. d. coll. W. F. f 2,50, gev. coll. B. Amstelk. A. H. f 0,50, door mej. K. van G. H. f 0,50, mej. G. f 1.

Anjum: door mej. B., door dhr. Z. Schoolbus f 4,10, Ger. Jongel. ver. f 13,22, verz. d. mej. N. f 3.

Apeldoorn: door mej. D. f 7,50, mej. H. f 1.

Arnhem: giften f 5.

Baarn: door mej. P. giften f 1,50, door mej. L. kind. Chr. Sch. f 5,50.

Bergen op Zoom: door dhr. R., Zond. Sch. Eben Haëzer f 9,78.

Berkel: dhr. F. f 5, gift J. V. f 0,25.

Bodegraven: door mevr. B., mevr. B. f 0,50, N.

N. f 5, N. N. f 2,50, N. N. f 3,25.

Boskoop: door mej. K., jonged. ver. Martha 4,05.

Broek op Langendijk: door mej. S. f 1.

Bussum: door mej. F. gift f 1.

Charlois: door dhr. K., van J. H. S. f 5.

Dieren: door mej. v. S., mej. L. f 1.

Delft: mej. M. f 1.

Dordrecht: door mej. K. d. G. mej. S. f 0,50, mej. D. f 1, gec. Zangver. a. d. Mijl f 3,85.

Duisburg: door dhr. P. van de Ger. kerk f 10.

Enkhuizen: door mej. d. B., mej. de J. f 2,50, mej. d. H. S. f 1, mej. K. f 1, dhr. P. f 0,50, dhr. K. f 1, mej. V. f 1, mej. L. f 1, mej. Z. f 1, mej. M. K. f 0,50, mej. M. f 1, mej. M. K. f 0,50.

Enschede: door mevr. G., mevr. M. f 6,50.

Ermele: door mej. H. gift f 0,25.

Gasselter-Nijev.: door H. S. gev. i. d. coll. f 5.

Gerkeshooster: door dhr. B., uit de Sch. bus f 23.

Gorinchem: door mej. D. H., van N. N. f 1.

's-Gravenhage: door dhr. V., dhr. B. f 20, door jonkv. d. J. mevr. K. f 2, E. W. Z. f 2,50, mej. R. f 1, mej. v. d. V. f 1, door mevr. S. f 3, mej. B. f 1, mej. M. f 0,25.

Groningen: door mej. J., mej. B. f 1, verz. mej. T. f 8.

's-Hertogenbosch: door mej. v. B., mej. L. K. f 1.

Hilversum: door mej. H. gift f 1.

Hoogeveen: door mej. B., jonged. ver. Dorcas f 3,50.

Klundert: door mej. L., mej. K. f 0,50.

Kootwijk: door mevr. H. gift f 2.

Kralingen: mej. L., jonged. ver. Martha f 5,50.

Leeuwarden: mevr. W. f 2,50.

Leiden: door dhr. d. P., kind. Zond. Sch. van jongel. ver. Pred. XII: 1a f 29,50, door mej. S. mevr. v. d. T. f 0,50, mej. D. f 1, N. N. f 0,50, mej. G. f 1.

Leiderdorp: door mej. M., mej. v. G. f 0,50, mej. V. B. f 0,50, Ds. d. B. f 0,50.

Lent: verz. mej. L. f 0,50.

Lemmer: door mej. W. van J. S. V. f 1, T. N. f 1.

De Lier: door dhr. K. Ger. kerk f 2,50.

Loosduinen: gesc. kind. B. R. en S. f 4.

Makkum: door mej. H., mej. R. f 0,50.

Marken: door mevr. K., meisjesver. f 1.

Meppel: door mej. S., busje van N. f 5.

Metslawier: door Ds. V., van N. N. f 1.

Molenaarsgraaf-Brandwijk: door Ds. K., Zond. comm. Ger. kerk f 10.

Momikendam: door mevr. K. giften f 5,75.

Nieuweveen: door mevr. v. D., coll. kind. Chr. Sch. f 2,50.

Nijkerk: door mej. C. gift E. v. d. H. f 0,25, W. v. d. H. f 0,25.

Nijmegen: verz. door mej. D. f 2.

Nijverdal: Chr. jongel. ver. Ps. 100: 2a f 2,50.

Rochanje: Ds. J. K. f 5.

Roden: door Ds. F. coll. Zond. Sch. jaarf. f 3,20.

Rotterdam: door mevr. V., van S. f 0,25, L. K. f 1, A. A. de G. f 0,50, dhr. K. f 1, J. H. V. f 1, dhr. K. f 1, mevr. B. f 0,50, door dhr. T. van E. f 6, door wed. K. van N. N. f 0,25, N. N. f 0,25, G. Z. f 0,25, L. W. f 0,10, O. f 0,25, C. Z. f 0,25, N. N. f 0,25, N. N. f 0,25, O. f 0,25, N. N. f 0,25, N. N. f 0,25, G. Z. f 0,25, C. V. f 0,25, door mevr. B. P. K. f 1, do r wed. K. van N. N. f 0,25, N. N. f 0,25, G. V. f 0,25, N. N. f 0,25, G. Z. f 0,25, N. N. f 0,25, N. N. f 0,10, O. f 0,25, N. N. f 0,25, door dhr. S. Zond. Ver. B. d. H. d. O. f 10, door mevr. L. van N. N. f 1, door dhr. D. dames K. f 50, door dhr. T. N. N. f 1, dhr. d. H. B. K. f 5,05, mej. V. f 1, mej. H. van N. N. f 0,50, door mej. W. N. N. f 0,50, door mevr. L. f 1, door mej. R. fam. D. f 2,50, mej. D. N. N. f 0,25.

Sauncert: door dhr. N., kind. Chr. Sch. f 0,87.

Schoondijke: door mej. C. Chr. meisjesver. f 5.

Smilde: door mej. D., van H. E. f 0,50.

Steenwijk: door mej. A., coll. jonged. ver. Maria Martha f 4,01.

Terneuzen: N. N. f 2,50.

Urk: Zendingzaak f 15.

Utrecht: X. Z. f 2,50, N. N. f 100, door mej. V. B. C. gift f 40.

Velp: door jonkv. v. P., dhr. M. f 0,50.

Voorschoten: door mej. G., busje Chr. Sch. f 15.

Voorthuizen: door mej. B., gift f 0,50.

Vorden: door mej. M., coll. Chr. jong. ver. f 2,66.

Waal: door mej. B. gift f 0,50.

Wageningen: door mej. v. S. f 2,50.

Winterswijk: door mej. t. V. M. gift f 1, N. N. f 0,90, N. N. f 0,50.

Zevenbergen: door mej. S. gift f 1.

Zevenhoven: door mej. Y. v. V. giften f 0,50.

Zellhem: door mej. S., Chr. jongel. ver. f 2,10.

Zutphen: door mej. S., Zond. Sch. Eben Haëzer f 7,50.

Zwijndrecht: door mej. J. v. N. gift f 0,50.

Totaal.

Contr. en Giften f 4

ONMIDDELLIJKE WEDER- GEBORTE.

XI.

De Dordsche Synode sprak wel in enkele korte, krachtige woorden hare belijdenis uit aangaande het Woord als het middel der wedergeboorte in de hand des Heiligen Geestes; maar zij kon vanzelf geen breed betoog leveren tot weerlegging van de Remonstrantsche bedenking, dat de onmiddellijke werking des H. Geestes in het hart van den zondaar het gebruik van de genademiddelen, bepaaldelijk van het Woord, overbodig en onnut maakte.

Wel is dit echter door de Gereformeerde theologen geschied. Een hunner, n.l. Gomar, wijdde aan de weerlegging dezer Remonstrantsche bedenking eene korte verhandeling, die den staat des geschils zeer duidelijk uiteenzet en vanwege hare belangrijkheid hier in hoofdzaak verdient opgenomen te worden. (Op. I 104—106.)

Als de Remonstranten zeggen, zoo redeneert Gomar, dat de onmiddellijke werkzaamheid Gods de middelen der genade uitsluit, dan moet de staat des geschils daarbij zuiver worden voorgesteld.

Het geloof n.l. kan onderscheiden worden in de hebbelijkheid en in de daad des geloofs. Wat de hebbelijkheid des geloofs betreft, belijden wij op grond van de Schrift, bijv. Ef. 1:18, 19, Ezech. 36:26, Joh. 6:44, 45 enz., dat deze gewerkt wordt door Gods almachtige kracht, en niet middellijk door ons, dat is door onze kracht. Maar indien het woord „onmiddellijk” gebruikt wordt in tegenstelling met de prediking des Evangelies als een noodzakelijk voorafgaand middel, waardoor de Heilige Geest en Hij alleen het geloof inplant, dan is het onwaar, dat wij vaststellen, dat God onmiddellijk werkt.

Wat daarentegen de daad des geloofs betreft, deze komt niet onmiddellijk, door almachtige kracht, tot stand, maar middellijk door den mensch, die met de kracht des geloofs is begaafd en door het Woord Gods en de hulp des Geestes opgewekt wordt, als de naaste en onmiddellijke oorzaak. Want wij zeggen niet, dat God, maar dat de mensch geloofd, n.l. de mensch, die met de hebbelijkheid des geloofs begiftigd is. Daarom beveelt God deze daad des geloofs ook uitwendig door het Woord aan den mensch, terwijl Hij Hem inwendig door zijnen Geest met de hebbelijkheid des geloofs begiftigt en hem alzoo tot het gelooven bekwaam maakt, en door het gehoor des Woords en zijne hulpe tot het gelooven metterdaad opwekt.

Als wij dus van de kracht of de hebbelijkheid des geloofs handelen, is het volstrekt niet ongerijmd te zeggen, dat God haar in betrekking tot de uitverkorenen eischt en tegelijk in hen onmiddellijk tot stand brengt. Want de eisch of het bevel des geloofs geeft te kennen, wat zij Gode schuldig zijn, maar niet wat zij kunnen volbrengen; en de belofte duidt aan, waaruit dat geloof hun toevloeit. Zoo was het ook bij Lazarus, toen hij gestorven was; Christus had zijne opstanding beloofd, Joh. 11:23. En ofschoon hij uit zichzelf Christus niet hooren en ook niet opstaan kon, omdat hij dood was, toch beval Christus uitwendig, dat hij zou uitkomen vers 43, en deelde hem tegelijk inwendig het leven en de krachten mede, zoodat hij hooren, uit het graf komen en alzoo aan Jezus' bevel gehoorzamen kon, vs. 44. Evenzoo beval Christus aan den geraakte in Matth. 9:6, die uit zichzelf er geheel onmachtig toe was, om zijn huis te gaan, terwijl Hij hem tegelijkertijd inwendig door zijne Goddelijke kracht de gezondheid en de krachten terugchonk, die hem bekwaam maakten, om aan des Heeren bevel te gehoorzamen.

Nader worden deze gedachten door Gomar nog uitgewerkt, als hij op de bedenking der Remonstranten, in eenigszins anderen vorm voorgedragen, antwoordt. De Remonstranten

zeiden namelijk: indien een mensch, voordat hij de onwederstandelijke genade ontvangt, zich niet bekeeren kan, en, wanneer hij deze ontvangt, onfeilbaar zeker bekeerd wordt, dan is het onnoodig en onnut, zich om de middelen der genade te bekommeren.

Daarop antwoordt Gomar, in dezer voege: Vóór alle dingen moet de dubbelzinnigheid in de redeneering worden weggenomen, en daartoe is het weer noodig, om tusschen de genade der bekeering als hebbelijke en als dadelijke onderscheid te maken. De eerste bestaat daarin, dat de mensch d. or de kracht des H. Geestes wordt wedergeboren. De tweede is die, waardoor de reeds wedergeboren mensch door het Woord Gods en den bijstand des Geestes de ontvangen krachten oefent in het gelooven en liefhebben metterdaad.

Tot de bekeering in beiderlei zin is nu gewoonlijk de prediking van het Evangelie noodzakelijk. Tot de bekeering in den eersten zin (dat is de wedergeboorte,) omdat, ofschoon God alleen in eigenlijken zin wederbaart, de prediking van het Woord toch gewoonlijk tot haar vereischt wordt, als een voorafgaand krachtdadig middel tot recht verstand van den zin des Evangelies, en als een voorafgaand noodzakelijk bijvoegsel, waarmee de H. Geest, als Hij bekeeren wil, de kracht der wedergeboorte in de uitverkorenen verbindt.

Daarom heet het Evangelie ook eene bediening des Geestes, 2 Cor. 3:8, want als de uitverkorenen het Evangelie hooren en zijn zin verstaan en de H. Geest hen bedoelt te bekeeren, dan schept Hij in hunne harten overeenkomstig de beloften des Nieuwen Verbonds, Jer. 31:33 enz., de hebbelijkheid des geloofs aan dat Evangelie.

Zoo lezen wij dan ook in 1 Petr. 1:23: gij zijt wedergeboren niet uit vergankelijk maar uit onvergankelijk zaad, door het Woord des levenden Gods. Het Woord Gods is hier blijkens vers 25 het Evangelie, dat hier wordt aangeduid als het middel of de weg tot de wedergeboorte. En het zaad is de kracht des H. Geestes, waardoor Hij wederbaart, zooals ook in 1 Joh. 3:9 staat: wie uit God geboren is, zondigt niet, want zijn zaad blijft in hem.

Want wel is waar, zegt Gomar, laten vele beroemde uitleggers dit zaad, waarvan Petrus spreekt, op het Evangelie slaan, maar dit schijnt niet overeen te stemmen met de wijze, waarop hij zich uitdrukt. Want hij zegt niet: uit het zaad, uit het Woord, maar met onderscheid: uit het zaad, door het Woord. Als het echter toch op het Evangelie sloeg, zou de uitdrukking overdrachtelijk te nemen zijn, evenals wanneer Paulus in 1 Cor. 4:15 zegt: door het Evangelie heb ik u geteeld. Want dat wil zeggen: ik heb u het Evangelie verkondigd, en toen gij dat hoordet, zijt gij door de kracht des H. Geestes wedergeboren.

In dien zin is het ook, volgens Gomar, te verstaan, als onze Godgeleerden de prediking van het Evangelie het werktuig der wedergeboorte noemen. Dat is het niet in eigenlijken zin, want een werktuig in eigenlijken zin is een tweede oorzaak, die aan de eerste ondergeschikt is. Maar het is dat in oneigenlijken zin, zooals naar het gebruik der Schrift dikwerf op overdrachtelijke wijze aan een teeken, dat ergens mede verzeld gaat, de werking der betekende zaak wordt toegeschreven vanwege de overeenkomst, die tusschen beide bestaat.

Ofschoon daarom de hebbelijke bekeering, dat is de wedergeboorte, door de almachtige genade van Gods Geest tot stand gebracht wordt, is toch het verkondigen en hooren van Gods Woord daartoe niet onnut maar veel meer noodzakelijk als een voorafgaand bijvoegsel, dat krachtens Gods inzetting tot de genade van den wederbarenden Geest vereischt wordt.

En wat de dadelijke bekeering betreft, het verkondigen en hooren van Gods Woord is tot haar noodzakelijk, opdat de hebbelijkheid des geloofs bij

den wedergeborene tot de daden des geloofs overga. En hierbij is het gehoor van het gepredikte Evangelie niet slechts een voorafgaand noodzakelijk bijvoegsel, zooals bij de wedergeboorte, maar een krachtdadig instrument tot het opwekken van de daden des geloofs en der liefde, Rom. 10:14, 15; 1 Cor. 3:5.

En als na deze duidelijke beantwoording de tegenstanders toch blijven aanhouden en de onmiddellijk werkende genade met de middelen in strijd achten, verklaart Gomar zich nog nader en zegt: de onwederstandelijke of onmiddellijk werkende genade sluit wel uit, dat er tusschen haar en de door haar gewerkte wedergeboorte iets in staat, zooals bijv. de vrije wilskeuze van den mensch, maar zij sluit niet uit, dat er aan hare werking in het hart van den zondaar middelen voorafgaan. God bedient zich van het Woord, om tegelijk daarmee in het hart van den mensch die almachtige kracht des H. Geestes te laten werken, welke onmiddellijk de wedergeboorte tot vrucht heeft. Het Woord staat dus niet als middel tusschen die almachtige kracht des H. Geestes en de door haar onmiddellijk gewerkte wedergeboorte in, maar wel doet het als middel voor God dienst, om die kracht des H. Geestes in den mensch te doen wonen en werken.

De tegenstanders leggen ons dus, zegt Gomar, ten slotte, verkeerdelijk ten laste, dat wij leeren, dat het geloof, hetzij als hebbelijkheid hetzij als daad, door den H. Geest wordt ingedrukt vóór de verkondiging van het Evangelie; want het tegendeel wordt door de onzen, op grond der Schrift, uitdrukkelijk geleerd.

Maar wel belijden wij, dat de Heilige Geest niet met den mensch als eene bijoorzaak samenwerkt, om het geloof tot stand te brengen; want God is alleen de werkende oorzaak des geloofs. Doch Hij werkt dit geloof, nadat de prediking van het Evangelie als door God verordend middel is voorafgegaan; terwijl Hij daarna dan met den mensch, die de hebbelijkheid des geloofs ontvangen heeft, medewerkt, om dat vermogen des geloofs in daden te doen overgaan.

BAVINCK.

SCHOOLDAG.

Den tweeden Juli zal er te Kampen volgens besluit der Curatoren een *Schooldag* worden gehouden.

's Avonds te voren zal Ds. Schuurman van Alfen in eene ure des Gebeds voordragen, om de belangen der Theol. School aan den Troon der genade op te dragen en een zegen voor haar bestaan en welvaart van den Heere af te smeeken.

En op den dag zelf zullen door Dr. Bouwman en Prof. Wielenga referaten worden gehouden, over een tweetal onderwerpen, wier belangrijkheid, vooral in den tegenwoordigen tijd, een ieder terstond in het oog springt.

De eerste zal spreken over de betekenis van de Gereformeerde belijdenis voor de wetenschap, en de tweede over de verhouding van de Gereformeerde kerken tot het Theologisch onderwijs tijdens de Republiek.

Nadat elk referaat is voorgedragen, zal er zeker ruimschoots gelegenheid zijn tot vriendschappelijke gedachtenwisseling. En als er die gelegenheid is, zal er zonder twijfel ook door velen gebruik van worden gemaakt.

Want over beide onderwerpen bestaat er in onze kerken groot verschil van gevoelen. En op den Schooldag heeft elke opinie, die over de opleiding in onze kerken bestaat, recht om zich te uiten. De Schooldag zelf, hoewel gehouden natuurlijk in het belang der Theol. School, draagt toch hoegenaamd geen partijdig karakter en mag dat niet dragen. Voorstanders van eene Universiteit zijn er even welkom als van eene Theol. School. En verdedigers van de rechten der Kerken hebben geen voorrang boven hen, die de zorg voor de opleiding liefst aan eene Vereeniging overlaten.

Daarom laat het zich aanzien, dat de Schooldag vele broederen zal samenbrengen uit verschillende oorden des lands, die met elkander spreken over de hooge belangen van Kerk en School.

En moge de Heere dan zijn zegen op het samenzijn leggen en er nog iets goeds uit geboren doen worden voor de Gereformeerde kerken in ons vaderland.

GYMNASIUM.

Wij staan bijna weder aan het einde van een Schoolcursus.

Nog enkele weken, en de overgangsexamens aan het Gereformeerd Gymnasium te Kampen zijn in vollen gang; het eind-examen opent den toegang tot hogere studien; en het admissie-examen verschaft aan nieuwe leerlingen de gelegenheid, om in eene der klassen van het Gymnasium te worden opgenomen.

Wel is dit Gymnasium door de Synode in 1896 allereerst ter voorbereiding voor de studie aan de Theol. School ingericht. Maar het is tot deze taak niet beperkt. Er kunnen leerlingen worden opgenomen en er zijn er ook opgenomen, die later aan eene of andere Universiteit in eene andere wetenschap dan de Theologie gaan studeeren.

Zonder twijfel zal dan ook binnen korten tijd de Gymnasiale cursus zoo worden uitgebreid, dat hij genoegzame waarborgen biedt voor het verwerven van die kundigheden, welke voor de toelating aan eene Universiteit vereischt worden.

Daarmede zal het werk der Synode van 1896 voltooid en eene degelijke, Gymnasiale opleiding verzekerd zijn.

Indien en zoolang de Gereformeerde kerken willen zorgen voor de gansche Voorbereidende en Theologische opleiding, moeten zij het als eene zaak van eer en roeping beschouwen, om deze zoo voortreffelijk mogelijk te maken en in alle opzichten tot wedijver met de opleiding aan andere Scholen in staat te stellen.

VERKIEZINGEN.

De uitslag van de verkiezingen voor de Tweede Kamer in de vorige week heeft de stoutste verwachtingen overtroffen.

Bij eerste stemming werden terstond gekozen 23 Antirevolutionairen, één Christelijk-historische, 23 Roomschen, en slechts 9 Liberalen. Bij de herstemmingen vallen verschillende zetels zonder eenigen twijfel aan de rechterzijde toe. Deze zal dus misschien in de nieuwe Kamer wel om en bij de zestig leden kunnen tellen.

Aan zoo gunstigen uitslag heeft wellicht niemand gedacht of zelfs durven denken. Wie het heden met het verleden vergelijkt, slaat zijne handen van verbazing ineen en vindt het verkregen resultaat schier ongelooflijk.

De samenwerking der onderscheidene Christelijke partijen, enkel en alleen op grond van hunne algemeen Christelijke beginselen, en de uitruiling van stemmen in verschillende districten over en weer zijn probate middelen gebleken, om een schitterend succes te behalen. En de verdeeldheid en de ontbinding van de Liberale partij is daaraan ten goede gekomen en heeft de zegespraal van de Christelijke partijen in de hand gewerkt.

Vanzelf richt nu het oog zich naar de toekomst heen. Met gespannen verwachting worden de dingen, die komen zullen, verbeid. Allerlei vragen dringen zich uit het hart naar de lippen heen.

Wie zal als Kabinet-formeeder optreden? Uit welke mannen zal het Ministerie worden saangesteld? Waarin zal de homogeniteit van het Kabinet bestaan? Met welk program zal het voor de nieuwe Kamer verschijnen?

Daar zijn er, die zich verheugen met beving. En de Liberalen hopen op eene groote machteloosheid en werkeloosheid hunner tegenpartij.

Maar er is geen reden, om zich boven mate bezorgd te maken. In den strijd wordt de held geboren. Wij hebben goede hope, dat de mannen, die God ons gaf, thans ook door Hem zullen worden bekwaamd tot de ernstige en gewichtige taak, waartoe zij geroepen worden.

Van Hem zij en blijve, ook op politiek terrein, onze verwachting. Want op de vraag: wie zal ons het goede doen zien? blijft er maar één antwoord: Verhef Gij over ons het licht uws aanschijns, o Heere!

BAVINCK.

DE GEMEENSCHAP DER HEILIGEN.

BLIJDE MET DEN BLIJDE, WEE-
NEN MET DEN WEELENDE.

XXXIV.

Als Paulus ons vermaant om met de blijden ons te verblijden, en met de weenenden te weenen, plaatst hij het moeilijkste van beide voorop.

Het is geene lichte zaak om met den blijde blijde te zijn. Alleen de liefde kan deze deugd beoefenen. Wie nog in de slavernij zijner zelfzuchtige natuur verkeert, wordt door het geluk van anderen niet tot blijdschap gestemd, maar tot nijd en jaloezie. 's Naasten geluk maakt hem eer droevig dan blijde. Op zijn best laat het hem koud. Wij zullen dit misschien niet zoo terstond toestemmen, en ons diets maken, dat het zoo ongunstig niet met ons

staat. Zijn wij niet dikwijls met anderen blijde geweest? Ongetwijfeld. Maar dan moesten zij, wier blijdschap ons blijde maakte, tot den engen kring behooren van hen, die wij krachtens natuurlijke aandriften liefhebben. Blijde met iemand te zijn, als deze onze vader of moeder, onze vrouw of kind is, zie, dat is niet vreemd, maar natuurlijk. Het tegendeel zou onnatuurlijk zijn, en ons tekenen als kinderen van de laatste, booze dagen, waarin de menschen zonder natuurlijke liefde zullen zijn. Blijde met den natuurlijke broeder te zijn, is reeds moeilijker; men kan het zien aan den oudsten zoon uit de gelijkens van den verloren zoon. Maar wie zal blijde zijn met den naaste in het algemeen? Wie? En zoo wij al eens blijde met den blijde worden, dan toch zoo zelden als wij zelven droevig zijn. De droefheid heeft tot eigenschap, dat zij geene blijdschap om zich heen dulden kan. De blijdschap van anderen vermeerdert, de smart van den bedroefde. Wie kan zich uit de diepte zijner eigene smart opheffen tot des naasten vreugde? Wie vermag tegen eigen leed troost te putten uit de wetenschap, dat het ten minste een ander welgaat? Dat kan alleen de liefde. O wonderlijke, machtige liefde.

Wat eene waarde verkrijgt de gemeente niet in ons oog, als wij ze aanmerken als het gebied, waar de liefde hare woonplaats heeft. Van dat blijde met den blijde zijn, vindt men buiten haar, in de wijde wereld slechts den schijn. De gewone burgerlijke wellevendheid, die ons op 's naasten feestdag, een teeken van deelneming in zijne blijdschap geven doet, is voorzeker niet te verachten. Zij is als een sluier, over het naakte onzer zelfzucht geleid, om de schande er van te bedekken, als het schoone kleed, waarin men den doode hult, om zich het gezicht van zijne afzietelijkheid te sparen. Meer nog, de vormen der deelneming in elkanders vreugde tekenen de stem van het geweten; zij bewijzen, dat de wet der conscientie eensluidend met de wet der liefde is; zij getuigen tegen ons, en zijn als schaduwen, ijdel in zichzelf, en toch van betekenis vol, wijl zij heenwijzen naar het wezen, naar de liefde, die de blijdschap van een enkele tot de blijdschap van allen maakt. En dit is nu de treffelijke roeping der gemeente, der wereld de waarheid te vertoonen van wat in de wereld slechts als vorm aanwezig is. In aansluiting aan deze hare bestemming roept de apostel hare kinderen toe: verblijdt u met de blijden.

Wij mochten toch bedenken, wat rijke bron van vreugde ons in het medeleven met 's broeders vreugde ter beschikking staat. Zoo lang wij alleen in ons zelve belang stellen, kunnen wij onmogelijk gelukkig zijn; zelfzucht is de natuurlijke vijandin van het geluk. Dat ons hart zich toch verwijde door de liefde, die ons het leven van den broeder, als het eigene, leven doet. Dan zullen wij eens anders vreugde, voor zoover zij ter onzer kennis komt, mede genieten; zijne vreugde zal zich overgieten in onze ziel, en onze vreugde worden. Zoo zal onze droefheid over wat wij missen getemperd worden door de vreugde over wat anderen bezitten. De liefde maakt zoowel vreugde als droefheid tot gemeenschappelijk eigendom. Hoe groot zal de vreugde des hemels dan niet zijn, als elk de vreugde van de talloze zaligen als zijne eigene vreugde smaken zal! Maar hier moeten wij ons oefenen in het medegevoel met den blijde, om straks bekwaam te zijn uit de zaligheid der hemelingen vreugde te putten; deze aarde is ook in dit opzicht voorschouw des hemels. Daarom vermaant de apostel: zijt blijde met de blijden. Er is geen zekerder kenmerk der liefde dan dit.

Gemakkelijker schijnt het om met de weenenden te weenen, dan om met de blijden blijde te zijn. Dan alleen wordt het moeilijker, als wij zelven vroolijk zijn; men ruilt niet licht eigene vreugde tegen 's broeders smarte in. Is dit het geval niet, en verkeeren wij in eene gewone stemming, dan werkt het lijden van onzen naaste op ons in, en stemt ons in gelijke mate tot medelijden, als wij zelven geleden hebben, wat hij lijdt. Hier treedt het nut van het lijden te voorschijn; het bekwaamt ons om ons in den toestand van den naaste te verplaatsen, en, zij het ook op een afstand, iets mede te gevoelen, van wat hij lijdt. Men zegge niet, dat het lijden tot niets nut; zelfs al wierp het geene andere vrucht af dan het medegevoel, zou deze tijdelijk tegen het lijden opwegen. Wat toch is schooner dan met de weenenden te weenen? Hier denken wij niet aan die zinnelijke gevoeligheid, die aan het oog een traan ontperst, even snel afgewischt als ontvloten, maar aan een met den broeder mede lijden, dat niet weggenomen kan worden dan daardoor, dat het lijden van hem zelven weggenomen wordt. Dan zou de liefde het lijden wel willen

overnemen; het smart haar, dat zij niet kan wat zij wil. Machteloos toch staan wij tegenover eens anders smart; wij kunnen tranen storten, maar zelden tranen drogen. Dat baart de bede, dat God doe, wat wij niet vermogen; hier heft de liefde, door het geloof gesteund, hare handen ten hemel, en is een tranen der liefde een bekoorlijk schouwspel, nog lieflijker is de bede, waarin zich het geloof met de liefde verzelt.

Het weenen met de weenenden geschiedt slechts hier beneden; hier boven weenen zij niet meer; daar is alleen van een blijde zijn met de blijden sprake. Zal de zaligheid alzo volmaakt worden, dan moet eerst alle droefenis ophouden. De Christus zelf kan, uit kracht zijner eenheid met de zijnen, eerst dan opklommen tot het hoogtepunt van zijne blijdschap, als de zijnen uit alle droefenis verlost zijn en hun laatste tranen is afgewischt. En naardien zijne blijdschap volmaakt moet worden, zoo hebben wij hierin den waarborg, dat ook onze blijdschap volmaakt worden zal. Zoo zal het ook zijn. God zal onder de menschen wonen, en zijne tegenwoordigheid bant alle droefenis, en neemt alle oorzaak van droefenis, en alle mogelijkheid van droefenis weg.

En daarom weenen zij, die met hunne broeders weenen, niet zonder hope, gelijk de Heidenen. Er speelt soms een glimlach door hunne tranen heen, een zonnestraal gelijk, die in de wolken speelt. De liefde is slechts hier eene luideres; weldra huwt zij zich voor eeuwig aan de zaligheid. En dan zal ten volle blijken, hoe het lijden gediend heeft om banden te leggen tusschen de zielen. Men zou hiernaast zoo blijde niet kunnen zijn over elkanders geluk, als men hier niet zooveel wegens elkanders lijden geleden had. Om samen blijde te zijn moet men samen geleden hebben. Niets bindt vaster aanen dan saam geleden smart. Het geldt van Christus en de zijnen evengoed als van de zijnen onderling. 't Is gelijk de dichter zoo treffend zegt:

Al wie U minde, leed;
maar wie voor U ook leden,
Zij hebben er uw dienst
te meerder om bemind.
De smart verbindt aan U
bij tranen en gebeden,
Gelijk bij lach en lied
de vreugd aan d' aarde bindt.
v. ANDEL.

Politieke Beschouwingen.

Ofschoon enkele groote couranten met elkaar, op 't voetspoor van Engelse bladen, twisten over de vraag, of al dan niet door President Kruger per telegraaf onderhandeld wordt met Zuid-Afrika over den vrede — gelooven wij toch bij onze reeds voor 14 dagen uitgesproken mening te moeten volharderen, dat er over Standerton slechts per telegraaf onderhandeld werd over invoer van kleeren etc. voor de vrouwen-kampen en ambulance-goederen voor de vechtende commando's. Ook wij meenen hiervan zeker te zijn. Alleen bestaat de mogelijkheid, dat van Engelse zijde, in verband met kentering van opinie onder eigen volk, toenemende verliezen, ellende in de kampen en van uitgaven nieuwe onderhandelingen worden aangevangen; te meer wij ook Europeesche Regeeringen eenige meerdere neiging tot diplomatieke onderhandelingen zouden toonen.

Doch hoe dit zij, de Burgers zetten hunnen strijd voort met toenemende levendigheid.

Beijers houdt dapper stand in een kloof bij Zandrivierpoort, Zuid-West van Pietersburg in Transvaal. Twee pogingen der Engelschen om hem te verdrijven — hadden geen ander betekenis resultaat, dan ernstige verliezen voor hen. Ook ten Oosten van Lichtenburg werd een ernstig gevecht geleverd, waarbij de Engelschen een 15-tal dooden en gewonden verloren. Van meer betekenis was het gevecht ten Zuiden van Middelburg door Ben Viljoen geleverd. Hij overrompelde bij Witmansrust een Engelsch kamp. Van de 250 man ontkwamen slechts enkele tientallen; de Engelschen verloren 25 dooden en 51 gekwetsten, terwijl al de anderen gevangen genomen werden. Al de voorraad in 't kamp met 3 pompons viel de overwinnaars in handen.

God zij geloofd; deze overwinning maakt een indruk, die niet kan uitgewischt door de jongste berichten, dat Blood weer eens in 't Oosten marcheert in de richting van Ermelo om 't land schoon te vegen; vooral nu men er aan toe moet voegen: „de (Burger)-commando's geven echter bewijzen van groote beweeglijkheid.”

't Ware te wenschen dat de Engelschen zich wat duidelijker uitdrukten. Dan zou zeker ook blijken dat de gevechten tusschen Elliot en Kroonstad in den Vrijstaat tusschen Elliot en Burgers gevoerd, voor de laatste heel wat gunstiger uitvielen dan nu schijnt. Als 5 officieren en 25 man sneuvelden, dan zullen er wel meer dan 27 gewonden zijn en het succes aan den kant der Boeren geweest zijn. Want ook het slot van het Engelsche telegram: „Elliot kwam te K. aan,” is wel wat mager als men buit mede bracht. De Engelschen pronken daarmede zoo gaarne! Ook elders in den Vrijstaat houden de kleine commando's zich goed. Maar inzonderheid in de Kaapkolonie. Alle pogingen der Engelschen om hen te omsingelen mislukten, en de Burgers breidden hun operatieveld uit. Wij kunnen de berichten dus samenvatten: 150 Boeren onder Maritz (alweer een nieuwe grootheid) omsingelden een patrouille van 29 man. Twee werden gedood, twee gewond en 20 ge-

vangen. Uit Kakaman rukte een troep van 200 rebellen naar het Zuid-Westen der kolonie. Scheepers nam Murraysburg in en voorzag zijn mannen van voorraad, door de winkels te plunderen. Eergisteren seinde men over het toenemen van rebellen in het district Norvalspont.

Ondanks de verliezen worden de Burgers sterker in tal. Wij hebben dus alle reden om te blijven hopen op een eenduidige goede oplossing.

Uit Belgrado werd Dinsdag geseind, dat de Albaneesche stammen in Oud-Servie in volen opstand zijn. Zij dreigen de Christenbevolking met uitroeiing. De menschen vluchten in doodsangst naar de bergen. De Turksche overheid prikkelt deze oproerige stemming der Albanezen nog meer, door dat zij in grooten getale Servische leeraren en geestelijken gevangen laat zetten. Maar, de Serviers zijn ook niet afkeerig van overdriving!

En ten slotte danken ook wij den Heere voor den bijzonderen zegen op de algemeene verkiezingen in ons land. Zoo verrast de Heere die op Hem blijven hopen.

Moge nu ook bij de herstemmingen, uit dankbaarheid en gehoorzaamheid, niet nagelaten worden onze laatste krachten in te spannen, opdat de overwinningen verzekerd en uitgebreid worden.

Den neerdrige geeft God genade!

NOORDTJIN.

THEOLOGISCHE SCHOOL.

Bij den aanvang der jaarlijksche examens aan de Theol. school zijn, tot op heden bij het ter perse leggen van ons blad, voor het Propaedeutisch examen geslaagd de heeren: J. Beumee, U. Bualda, J. A. Douma, H. Enserink, R. Hamming en J. F. van Hulsteyn.

De heer A. v. d. Vegt werd bevorderd tot Candidaat in de Theologie; zijn adres is te Dalsen.

»FILIPPUS.»

Scheurkalenders in de Kazerne.

De eenige gift sinds de vorige opgave ontvangen is van Mej. H. Hoogenraad Sr., Rijswijk f 1,00.

In de hoop, dat wij den volgende keer meer te vermelden hebben, wordt voor bovenstaande vriendelijk dank gezegd door

E. KROPVELD.

Rijswijk, 15 Juni 1901.

OFFICIEEL BERICHT.

Biduur voor Z.-Afrika.

Deputaten der Classe 's-Gravenhage hebben een biduur ten behoeve van onze verwanten en broeders in Z.-Afrika uitgeschreven, op Zondag 30 Juni. Door onderzoek is gebleken, dat de drukker, tevens met de verzending belast, aan sommige Kerkeraden geen biduur-brief heeft gezonden, zonder te kunnen opgeven, welke kerken zijn overgeslagen. Kerkeraden, die geen brief ontvangen hebben, worden vriendelijk verzocht daarvan mededeeling aan ondergeteekende te willen doen.

Namens Deputaten,

T. KRAMER.

Monster.

Het is reeds meermalen in de bladen voorgekomen, hoe men in 50 dagen tegenwoordig eene reis om de aarde kan doen inplaats van drie jaren als door Magelaan, of 80 dagen als naar Jules Verne. De Deutsche electricien Rathenau berekent, dat indien de electricische machines ingevoerd zullen wezen, de reis te land slechts negen en de reis ter zee maar dertien dagen zal bedragen, d. i. saam tweeëntwintig voor een reis om de aarde.

De grootste bibliotheek der wereld is die te Parijs met 2.000.000 gedrukte boeken en ongeveer 200.000 handschriften. In het Britsch Museum zijn 1.500.000 boekdeelen. Te St. Petersburg zijn er 15.000 meer. De Koninklijke Bibliotheek te München bezit omtrent 900.000 boeken; doch hier zijn de kleine werken en brochures bij inbegrepen.

De Episcopale Methodistische kerk uit N.-Amerika heeft de eer van den eersten Evangelischen Leeraar op de Philippijnen geordend te hebben; n. l. Nicolaas Zamora, Candidaat aan het Roomsche College te Manila. En de inboorlingen-gemeente te Pandacan heeft een bijeenkomstplaats. Voor anderhalven dollar per maand huur kon zij verleden herfst een door de insurgenten verwoest gebouw betrekken. Na voor tweehonderd dollars aan bouwkosten gemaakt te hebben, kreeg zij toen een kerkje met 100 zitplaatsen.

In de dagbladen heeft men onlangs gelezen, hoe Tolstoi uit de Grieksche kerk gebannen is door Pobedonosof; maar ook welk tegengetuigenis van medeburger, vriend en vrouw en maag dit uitlokte, alsmede een aanslag op den persoon van den Synode-procureur. Ook dat Tolstoi daarom niet geschroomd heeft een, nu wereldbekend, protest tegen de gewetensschennis en de vervolging tegen de Molokanen en anderen den Czaar toe te zenden. — Helaas heeft de Grieksche kerk in dezen gelijk, hoe verrot en versterkt zij zelve zij. Maar ook Tolstoi heeft in zijn protest gelijk, hoe misleidend zijn beginselen en verleidelijk zijn taal ook zijn. Hij gaat intusschen zijn eigen ouden gang. Zijn zoon, graaf Michel, huwde onlangs te Moscou, doch de vader was noch bij de kerkelijke noch bij de feestelijke huwelijksplechtigheid. Wel bezocht hij eenige dagen later de jonggehuwden, in zijn gewoon kostuum als eenvoudige boer, zooals hij reeds jaren op zichzelf leeft.

Gedurende de laatste winter-evangelizaties in Londen g houden verzetten zich twee predikanten tegen het bijeenkomen in een

komedie, dewijl een anderen keer daardoor menschen bij vergissing, of uitgelokt hierdoor, onder een komediespel inplaats van een godsdienst konden geraken. De eigenaar was er op zijn beurt ook tegen, omdat die godsdiensten zijn klanten uit de komedie zouden houden! De zaak ging toch door en, althans naar men bericht, deze evangelizatie behoorde tot de best geslaagde.

f.

VERSLAG VAN DEN Provinciaten Zendingsdag gehouden op Woensdag 5 Juni 1901 TE ZWOLLE. (Vervolg van Nr. 24.)

Na 't zingen van Ps. 86 : 6 werd er pauze gehouden.

Te 2 ure werd de vergadering weer geopend door Ds. Scheps met gebed, na 't zingen van Ps. 67 : 1. Aan Ds. W. Pos werd het woord gegeven, die ongeveer het volgende sprak. 't Is voor de gemeente des Heeren een groot voorrecht om iets van de zending te hooren en over de zending te spreken. De kerk heeft een groote en heerlijke verplichting, om n. l. de wereld gelukkig te maken. Alleen het Evangelie is daartoe in staat. De volken zinken al dieper en dieper. Wij zullen u inleiden op Soemba, in de huizen, wat de bewoners doen, hoe ze gekleed zijn, wat ze gelooven.

Soemba is slechts een weinig kleiner dan de volgende vijf Provinciën, Groningen, Drente, Overijssel, Noord- en Zuid-Holland. 't Is zeer heuvelachtig, er zijn geen hoge bergen. De oorsprong der Soembanezen is onbekend. Ge wordt aangetrokken door hun schoonheid en grootheid. Over het aantal bewoners van Soemba is men het niet eens. G e h e e l Soemba is nog niet door een European bezocht. Geheel West-Soemba is nog onbekend. Volgens sommigen wonen er honderdduizend menschen, volgens anderen beduidend minder.

Hunne huizen zijn op vier palen gebouwd, die in den grond geslagen, 20 à 25 voet lang zijn. Daar bovenop een dakverbinding. Een zeer groot en zeer breed ahangend dak, gedekt met lang gras.

In 't huis is een lage rustbank, waar de slaven zitten, en zij die een verzoek doen. In de 2e verdieping zit de vorst. In de 3e verdieping zijn de slaapkamers. De rook moet zijn weg vinden door de deur. Er wordt nooit gestoft.

Een Soembanees is bijna niet gekleed. Hij heeft er geen behoefte aan. 't Is er zeer warm. Om 7 uur is 't reeds 77 graden om 12 uur 89 en in November 95 graden. Verschillende kleedingstukken werden vertoond. De kleine kinderen zijn geheel ongekleed.

Gedurende één jaar wordt er driemaal mais geoogst. In zes weken groeit de mais rijp.

De Soembanees eet slechts tweemaal per dag, te elf en te zes uur. De Vorst is alleen te kennen aan zijn hoofddoek. Hij heeft meer te zeggen dan onze Koningin. Hij kan bevelen over leven en dood zijner onderdanen. De vrouw is koopwaar. De Soembanees mag vrouwen nemen, zooveel hij wil, d. w. z. zooveel hij er koopen kan.

Bij den heiden is steeds vrees voor booze geesten. Overal zien ze geesten in. Bij ziekte wordt naar de oorzaak gevraagd. Die man of vrouw maakt een vorst of vorstin ziek. Nu wordt die verdachte man of vrouw vermoord. Iemand die gestorven is en een geest wordt, noemt men een zwang. Hun godsdienst bestaat hierin, dat men de booze geesten te vriend houden moet. Bij ziekte brengt men een offer aan Merapoe en roept Merapoe aan.

Uitgaande ter vischvangst, zegt de Soembanees: Merapoe van de zee wil ons bewaren en geef, dat we veel visch vangen!

Aan het hout bewijst men goddelijke eer. Het sandelhout wordt voor heilig geacht.

Om op hen in te werken, moet ge eerst hun taal kennen. Ook hun gewoonten opvolgen, die niet strijden met Gods Woord. Hun taal is moeilijk. We konden nog zeer gebrekkig spreken. God kan de harten der Soembanezen veranderen.

Na ons nog ingeleid te hebben in Melolo, waar uit 404 zielen de gemeente van Savoneezen bestaat, waar Zondags een 180 menschen ter kerk gaan, zeide Ds. Pos: Als Soemba van de aarde verdwijnt, dan is het niet de schuld van Soemba, maar uw schuld. Gij hebt veel te bidden om arbeiders, en dat de Heere de harten der Soembanezen omzet.

(Slot volgt.)

Namens Deputaten,

J. J. WESTERBEEK VAN EERTEN.

Ingezonden.

ORGANISME DER WETENSCHAP EN DE THEOLOGIE.

Op de volgende wijze wordt beproefd, het kennen Gods en ons kennen tot één Wetenschap organisch te vereenigen.

In God is een zelfstandig, ooddelijk denken, en dat denken Gods is de Wijsheid, het Woord, de Rede. Dat denken Gods denken wij na; dat bewustzijn Gods gaat in ons bewustzijn over; die Rede Gods wordt onze wijsheid, en vandaar het organisme der Wetenschap, n. l. der Wetenschap die in God is en onze wetenschap, die in ons bewustzijn ingaat; niet in één mensch natuurlijk, maar in alle menschen, als één geheel, één organisme beschouwd. In die Wetenschap zit ook de Theologie — „als wetenschap,” zooals er dan bijgevoegd wordt.

Zonder twijfel nu kent God, kent God zichzelf en wordt Hij gekend uit zijne openbaringen. Ons kennen heeft dus zijn grond in Gods kennen, en wat wij kennen, putten wij uit God. De Zoon heeft ons ook den Vader verklaard. Hij heeft ons gezegd, wat Hij bij den Vader gezien heeft. Hij is het Woord en de Wijsheid Gods. Hij heeft alle dingen gemaakt en openbaart daarin en daardoor de gedachten Gods. Ook de gedachten Gods tot onze zaligheid. Bovendien is het de H. Geest, die indachtig

maakt; die leert; die in al de waarheid leidt; waardoor wij waarlijk verstand krijgen van God en Goddelijke zaken.

Toch komt het ons niet aanbevelingswaardig voor, om te zeggen, dat de Zone Gods, het Woord, de Logos, de Rede, het denken des Vaders is, en dat dan die Rede en dat denken God genaamd wordt. Wij zouden het liever andersom zeggen: de Zone Gods wordt de opperste Wijsheid, het Woord, het Licht der wereld genaamd, doch Hij is de Zoon des Vaders, eenswezens met den Vader; als Zoon, de tweede persoon in de Heilige Drieëenheid. Hij is dus allereerst aan te merken als een persoon, eene zelfstandigheid in de Drieëenheid; als persoon onderscheiden van den Vader. Men zal toch ook niet zeggen, dat de H. Geest, die de kracht des Allerhoogsten genaamd wordt, de kracht des Vaders of de gezondheid des Zoons is — gelijk de Socinianen willen — maar allereerst leeren, dat Hij een persoon is, en wel de derde persoon in de Heilige Drieëenheid; als persoon onderscheiden van den Vader en van den Zoon. Het staat toch niet zóó, dat de Zoon is het denken, de Rede en de H. Geest de kracht des Vaders; wat in gevaar zou brengen van de Sabelliaansche modaliteitenleer.

Zegt men nu, dat de Zoon de Rede is, dat die Rede in ons opgenomen wordt, en die Rede dan én onze rede de Wetenschap is, en er daarom organisme is der Wetenschap; dat daarom die Wetenschapsovereen is, dan ligt het gevaar voor de hand, dat onze Wetenschap verheerlijkt, vergoddlijkt wordt; zelfs dat de Rede de Zoon, het Woord en onze rede, wijsheid en wetenschap zóó organisch wordt vereenigd, dat men komt tot de organische eenheid van den Zoon, de Rede, en dus van God en onze wijsheid, wetenschap d. i. van den mensch. Er is wel gemeenschap tusschen God en den in Christus weder herstelden mensch, dat leert de H. Schrift; doch die gemeenschap een organische te noemen, zoodat God en mensch, schepper en schepsel één organisme wordt, is niet aan te nemen.

En de Theologie dan — als wetenschap?

De Theologie of Godgeleerdheid, in gewonen zin des woords, is aan al de andere wetenschappen verbonden; ofschoon daarvan te onderscheiden. Wij bedoelen thans de Heilige Godgeleerdheid, en niet alles wat godgeleerdheid heet, van heidensche en ongeloovige zijde, omdat dat meer natuurwetenschap en wijsbegeerte is. De Theologie staat in verband met al de wetenschappen, omdat de inhoud is van den éénen God, die in alles zijne gedachten heeft neergelegd; het denken, dat het weten leidt, geschiedt naar één en dezelfde wetten; en het recht verstaan, hier zoo goed als op elk terrein van het weten, onder de bekwaammaking en leiding des H. Geestes alleen verkregen wordt. In dien zin erkennen wij dus ook een tweerlei wetenschap, of tweerlei wetenschap: van de wedergeborenen en van de onwedergeborenen.

De Theologie is echter van de andere wetenschappen onderscheiden. Zij is in hoogere mate een kennen van God, omdat zij put uit de bijzondere Openbaring Gods. Er is eene Openbaring Gods in de natuur; er is eene „natuurlijke,” „ingeschapene” en „verkregeve” kennis Gods; en er is eene bijzondere Openbaring Gods in de H. Schrift. Dienende de Openbaringen Gods in de natuur en de natuurlijke Godskennis den Theoloog, hij put toch meer bijzonder uit de bijzondere Openbaring, uit de H. Schrift. Daaruit leert hij van God, wat noch de natuur, noch natuurlijk hem zegt. Hij leert uit de H. Schrift niet alleen, dat er een God is, maar ook hoe die God bestaat, en wat die God tot zaligheid van den gevallen mensch heeft gedaan. Hij leert er den Drieëenigen God uit; hij krijgt er kennis uit van onzen Heere, Jezus Christus, den Zoon van God, ons van den Vader ter verlossing gegeven; die H. Schrift zegt hem, wat hij noodig heeft te kennen tot zaligheid. Dat leert de natuur niet, noch de kennis Gods uit de natuur.

Die Openbaring Gods in de H. Schrift strijdt niet tegen de Openbaring Gods in de natuur. Beide toch zijn uit éénen God. De Openbaring strijdt ook niet tegen de „Gemeene gratie,” omdat beide uit God zijn. Doch die Openbaring in de H. Schrift is eene bijzondere, niet op één lijn te stellen met de andere Openbaringen.

Die bijzondere Openbaring gaf de Heere terwille van zijn uitverkoren volk. Hij geeft haar aan zijne Kerk op aarde. Aan Israël werden de woorden Gods toevertrouwd, gelijk aan geen ander volk. Ook onder het N. Test. is de Kerk een pilaar en vastigheid der waarheid. Ieder lid der Kerk is een theoloog, van God geleerd, in de waarheid onderwezen en begiftigd met den ernstigen lust om God te kennen, lief te hebben en te verheerlijken. Die Openbaring kan de Kerk nooit missen en mag haar nimmer ontnomen worden. De dienst des Woords moet in haar bestendig zijn. Zij beoefent dus de Theologie; zij kan niet anders en zij mag niet anders.

Maar de Theologie als wetenschap dan? Wij verstaan daardoor niets anders dan de beoefening der H. Theologie op wetenschappelijke wijze. De Theologie als wetenschap is geen andere Theologie, maar alleen eene andere beoefening van de Theologie. Een wetenschappelijk ontwikkeld lid der Kerk doet het anders dan een minder ontwikkeld lid. God nu geeft verscheidenheid van gave aan zijne kinderen. Wie in den dienst des Woords zal staan, moet — naar gewonen regel — meer wetenschappelijk de Theologie kunnen beoefenen, en wie dienaren des Woords zal opleiden, moet de Theologie wetenschappelijk kunnen beoefenen, om eene wetenschappelijke opleiding, naar behooren te geven.

De Kerken stellen daarom zulke mannen aan tot Hoogleraren ter opleiding.

De drang, om de Theologie wetenschappelijk te beoefenen, zit in den geloovigen niet minder dan in ieder mensch een drang zit om tot het wezen der dingen door te dringen, eenheid en verband te zoeken enz. Die drang werkt bij de meest begaafden het sterkst en werkt op elk terrein des levens en der

wetenschappen. Ook bij de geloovige Theologen. Die drang is de Theologie niet, maar is eene gave Gods tot wetenschappelijke beoefening der Theologie. En de actie of wetenschappelijke arbeid is ook niet de Theologie, maar is het middel om tot wetenschappelijke beoefening te komen. Die drang en actie is bij al de wetenschappelijke mannen duidelijk te merken.

Ook in de Kerk des Heeren, waarom ook de Kerken de Theologie wetenschappelijk beoefenen. T. Bos.

Hooggeachte Redactie!

Met verwondering nam ondergeteekende — een zeker velen met hem — kennis, van wat Ds. Sikkell 18 Mei j. l. schreef in *Holl. Kerkblad* over de ineensmelting der plaatselijke kerken.

Daar het stuk eene aaneengeschakelde strafpredikatie is, valt er moeilijk uit te citeren. Laten we daarom volstaan mogen met er de aandacht op te vestigen. Het is gericht tegen . . . ja, tegen wien?

Vermoedelijk tegen de mannen van kerk A welke, naar Zierw's meening, niet alles, wat kan, in het werk stellen om aan de plaatselijk kerkelijke gedeeltheit een einde te maken. Zierw. acht het niet vorderen in deze zaak gelijk aan een met boos opzet wegslaan van de ineensmelting zelve, welke zich niet meer laat zoeken, maar reeds klaargemaakt, zich met kracht aan de broederen opdringt.

Reden, waarom Zierw. recht meent te hebben om dit zijn snijdwend woord den schuldigen voor te werpen. Was nu het stuk niet van de hand van Ds. Sikkell, maar van iemand, die in ons kerkelijk leven minder medeleefde, — 't zou ons niet zoo bevreemden.

't Lijkt wel, alsof Zierw. zich pas bij ons kerkelijk leven aansloot en hoorend, dat er in het jaar 1892 eene vereeniging is tot stand gekomen tusschen twee kerkengroepen, Chr. Gereform. en Ned. Dol., zich nu wonder begint te verbasen, dat er, na zooveel strijd en moeite in een negental jaren, nog niet allerwegen door plaatselijke ineensmelting een kroon op die vereeniging is gezet.

Niets behoeft Zierw. toch minder te bevreemden, dan dit sukkelten met de plaatselijke ineensmelting. Veeleer moest het ons — niet nu eerst, maar reeds lang — verwonderen, dat er nog zooveel kerken tot ineensmelting overgingen. Die enigszins kennis nam van het verschil in inzicht en leer in het midden der kerken, zal toch moeilijk kunnen beweren, dat alle steenen en hindernissen, welke de ineensmelting belemmeren, uit den weg zijn geruimd. Veeleer stapelt men steen op steen en is bezig zulke dikke dammen en dijken aan te leggen, dat zij, die reeds een eind weegs gegaan waren, zich plotseling tot staan zullen gebracht zien. Of is het verschil, dat zich inzake de Opleiding van predikanten openbaart van weinig betekenis?

Gaat het hier ook, zooals bij verschil van opinie zoo vaak gezegd wordt, over een zaak van ondergeschikt belang? Immers, neen!

't Zou dan ook zeker eene belachelijke vertooning zijn, dat een zoo ernstig man als Prof. Wielenga met zooveel kracht de noodklok doet luiden. Begrijpen we hem goed — en ZH. Gel. is nog al duidelijk — dan acht hij maar niet de Theol. School, maar de kerk in gevaar gebracht. De kerk, waarvoor onze vaders van '34 zich met al het hunne hebben opgeofferd. Onze vaders die, bij al hun strijd, niet te keus een filosofische onderscheiding maakten tusschen de kerk als institut en de kerk als organisme, — wat geen klein geharrewar veroorzaakt — maar die een kerk gezocht hebben, waarin 's Heeren volk zijn God in eenvoudigheid des harten kon dienen. Dat deden zij, — dat behooren ook wij te doen. In 's Heeren kerk is de rede onderworpen aan het geloof. Wie dat omkeert, — behoort in ander gezelschap. De Universiteit (de Wetenschap) boven de kerk, — het is de rede, die, met Maccovius op het schild, triumfeert over het geloof. Zal het zoo ver komen? — het is niet te hopen. Wel is duidelijk zichtbaar, dat er bij ons veel gebrek aan kinderlijke vroomheid is. Die enigszins kerkelijk heeft medegeleefd, heeft dat maar al te veel kunnen ontwaaren.

Niet zelden dat bij gewichtige zaken, de eerste en de laatste maatstaf, die aangelegd wordt, is, . . . de rede. Men redeneert en filosofeert honderd uit, en is bij het concluderen uiterst beangst, dat er ook maar iets zou zijn, dat niet met een krijtje berekend kan worden. En dit vindt men maar niet hier of daar, bij eene gemeente, die bij de ontwikkeling van onzen tijd achteraan komt, maar juist schijnt dit, wat men noemt: de bloei en vooruitgang mede te brengen. Van onze kerkelijke bladen zijn er, die daar niet weinig aan medewerken.

Kolommen druks, die niet anders inhouden, dan pleit- en lofredenen ten behoeve van de Wetenschap. Vele mysteriën worden ontsluitend en voor het menscheijk denken pasklaar gemaakt. Men zal ten slotte nog moeten vragen: Wat is er, dat niet door den menscheijk geest ontleend kan worden? — dat nog te gelooven is? Een geacht Christelijk blad teekende dit zoo juist in de volgende beschrijving: „Twee broeders waren te zamen sprekende over Maccovius en diens stellingen. De een, een supralapsarist, pleitte met vuur voor zijne meening en legde het geheele stelsel zonneklaar voor oogen. Daarna vroeg hij: „Is het niet duidelijk?” „Sluit niet alles volkomen in elkaar?” „Geheel zeker” was het antwoord. „Geloof gij dan nu?” vervolgde de ee ste. „Er is niets meer te gelooven” hernam de ander: „het is een zuiver wijsgeerig systeem, waarbij wetenschap, maar geen geloof meer te pas komt. Mijn Bijbel is zoo duidelijk niet voor het menscheijk verstand. Die eischt geloof, en dat is bij uw leer overbodig.”

Het is waar, voor een gewoon mensch gaat het niet zoo gemakkelijk om gewichtige kwestien naar waarde te beoordeelen. Maar toch behoeft men geen professor of doctor te zijn om eenige mate te beseffen, van welk een gevaarlijken invloed de nieuwe theorieën zijn voor de leer en het leven onzer kerken. Lost zich de prediking niet dikwijls geheel,

of voor een groot gedeelte, op in een dor wijsgeerig opstel over een of ander heilige van het Oude of Nieuwe Verbond? Waarom is er vaak zoo weinig in de prediking, dat aandrang tot ontdekking en ernstig zelfonderzoek?

Ik weet wel, dat als men zich niet gemakkelijk bij de nieuwe methode van prediken aansluit, men gevaar loopt om spoedig in een ziekelijk-mystiek boek geduwd te worden. Toch achten we ons in de consciëntie gebonden om het openlijk uit te spreken, dat, naar ons oordeel, de prediking in vele gevallen niet aan de behoefte van 's menschen hart voldoet.

Men gaat bij de prediking zoo sterk van Doop en Belijdenis uit, dat men, voor een geloovige gemeente staande, al de beloften en vertroosting des Evangelies haar oplegt en noode, veronderstellender wijs, gewaagt, dat de mogelijkheid niet is uitgesloten, dat er nog iemand kan zijn, die wel met den mond, maar niet in waarheid met het hart, belijdenis des geloofs deed, en dies ook nog buiten die zegeningen des Verbonds staat. Het: „Wij dan, wetende den schrik des Heeren, bewegen de menschen tot het geloof,” en dergelijke voorbeelden van Schriftuurlijke prediking blijven, naar onze innige overtuiging óók voor ons tegenwoordig geslacht, tot noodzakelijke navolging.

Nu de wereldgelijkvormigheid hand over hand toeneemt en er onder de belijders der waarheid zooveel is, dat doet vreezen voor oppervlakkigheid en lichtzinnigheid in de heiligste zaken, komt het ons als eisch des tijds en gebod des Heeren voor, dat de waarschuwend en vermanende stem des predikers daar onverzwakt tegen getuigen moet. Onze vrome vaderen, die ons een kostbaren schat in geschreven predikatiën nalieten, geven daarin toch zooveel, wat voor onze dagen, onder den zegen des Heeren, zeer vruchtbaar zou kunnen zijn. Niet de verwerping dezer geschriften (men durft soms wel zeggen: Brakel, Smijtegeld of Hellenbroek is ongereformeerd) brengt wezenlijk nut aan; maar in navolging van die getrouwe leeraars het snoode van het kostelijke te onderscheiden, en zegen en vloek, leven en dood, enz. in de kracht des Heeren den volke voor oogen te stellen, zal tot heil en zegen kunnen verstreken en den naam des Heeren bovenal verheerlijken.

Meer zouden we hier aan kunnen toevoegen, doch we zouden te veel ineens van den geachten redacteur vergen. Ons doel is eenigszins aan te toonen, dat we sinds de vereeniging van 1892, als Gereform. kerken, aan de verwachting, die billijk mocht gesteld worden, niet voldeden en stil hebben te staan bij dat moment in ons kerkelijk leven, van waaruit zooveel voortkwam, dat met den Woorde Gods niet overeen te brengen is.

C. DUBBELMAN.

Slukker, 3 Juni 1901.

ADVERTENTIËN.

't Niet mogelijk zijnde, allen persoonlijk te bedanken, betuigen wij ook namens onze Kinderen voor al de vriendelijke bewijzen van belangstelling, ons op 22 Mei geschonken, langs dezen weg onzen welgemeenden dank.

A. J. PONTIER.

E. PONTIER, geb. HILLE.

ROTTERDAM, Juni 1901.

Voor de zoo talrijke en hartelijke bewijzen van deelneming, ondervonden bij het overlijden van mijn geliefden Echtgenoot, breng ik, ook namens mijne Kinderen en wederzijdsche Familie, mijn innigen dank.

WED. T. H. KOEKKOEK—BROUWER.

AMSTERDAM,
21 Juni 1901.

Heden nam God, na eene korte ongesteldheid, mijne geliefde Vrouw

Roelofje van der Tuin, in den ouderdom van ruim 67 jaren van mijne zijde weg.

Het bewustzijn, dat haar kinderlijk geloof niet beschaamd kan worden, is een troost in mijne droefheid.

J. KLINKERT

STROOBOS,
16 juni 1901.

Heden nam de Heere tot zich onzen lieven

DIREK GERARD.

Slechts bijna 12 weken mochten wij ons in zijn bezit verheugen

E. BOSMAN.

E. BOSMAN—KURMAN.

VALTERMOND,
den 16 Juni 1901.

Heden overleed tot onze diepe droefheid, in de volle verkerdheid des geloofs, onze geliefde Vader, B. huw- en Grootvader, de Heer

K. Bakker Wz.,

in den ouderdom van ruim 72 jaar.

Uit aller naam.

W. BAKKER Kz.,

(WORMERVEER.)

ZAANDAM,
16 Juni 1901.

Heden behaagde het den Heere uit ons midden weg te nemen, onzen geliefden Medebroeder, den Heer

Klaas Bakker.

Nadat hij in zijn vorige woonplaats, WORMERVEER, de Geref. kerk tal van jaren als Opziener had gediend, heeft hij de laatste negen jaren zijn krachten gewijd in de Geref. kerk alhier, mede in den dienst van het ouderlingschap.

De Kerkraad der Geref.

kerk te Zaandam A.

W. BREUKELAAR, Praeses.

G. v. RIESSEN, Scriba.

ZAANDAM,

16 Juni 1901.

Heden ontsiep zacht en kalm mijne dierbare Vrouw en der Kinderen zorgvolle Moeder

Johanna Jacoba Campagne,

in den ouderdom van 39 jaren.

Het vaste geloof, dat zij tot Jezus ging, troost mij in de diepe smart.

L. C. DE LANG.

GOUDA,

16 Juni 1901.

Heden overleed, na een langdurig doch geduldig gedragen lijden, in den ouderdom van 13 jaar en 6 maanden, onze geliefde Dochter en Zuster

HILJE.

Door het geloof zag zij op Jezus, aan wie zij zich op kinderlijke wijze overgaf, vertrouwend dat ook hare zonden door zijn bloed waren verzoerd.

R. POELMAN.

H. POELMAN—NIENHUIS,

en Kinderen.

WIRDM (Gron).

17 Juni 1901.

Gereformeerd Gymnasium te Zetten.

Het eerste toelatings-examen zal D. V. worden gehouden op **Vrijdag 12 Juli**, zoowel voor het Gymnasium als voor de Voorbereidingsklasse.

Aangifte liefst vóór **7 Juli** bij den Rector

DR. W. D. KRAMER.

Iemand van Geref. g., door sterfgeval buiten betrekking, zag zich gaarne geplaatst als

HUISHOUDSTER;

liefst in een klein gezin.

Leeftijd ruim **20 jaar**. Ze is als zoodanig reeds eerder werkzaam geweest.

Brieven onder letter **A. J.** Boekh. WIELENGA, SNEEK.

Mevrouw

Ch. SCHUT-JASPERS

Zangonderwijzeres,

49 Regeliersgracht AMSTERDAM,

gediplomeerd en aanbevolen

tot het geven van spreeklessen,

door Mevrouw

A. KUYPERS

te AMSTERDAM.

Buitenleven.

TE HUUR,

zeer solide, naar de eischen des tijds ingerichte **HABERHUIZEN** met voor en achtertuinen á **f 300** en **f 250**. Gelegen te **SASSEHEIM (Centrum Bloembollenteelt)** aan Rijksweg en Stoomtramweg.

Te bevrugen bij J. E. DIJKSTRA aldaar en bij JOH. MOOLENAAR, Conradkade 25 DEN HAAG.

Afbraak Kerk.

Te koop de AFBRAAK der GER. KERK als

PREEKSTOEL met KLANKBORD

3000 SMOORPANNEN, ronde en kerkramen etc. Te bevrugen bij J. VAN LENNING, WINSCHOTEN.

NIEUWE BRIEFKAARTEN.

met of zonder firma bedrukt, worden dagelijks franco verzonden

voor **f 2,25 per 1000**, door ZALSMAN te KAMPEN.

ORGELS

Steeds voorhanden groote sortering Amerikaanse en

Duitse Orgels.

Hooftagent der Hamilton Orgels.

Verder ruime keuze der bekende merken Lakeside, Miller, Weaver,

Wick, Putnam, Peerless enz. enz.

Keurige Volksharmoniums

in 20 Nos.

4 Octaafs van af f 45.—

5 „ „ „ 60.—

Echt Amerikaanse

Orgels

in notenhout, 8 Reg. en koppeling van af f 105.—

Alle soorten m. 5 jaar degel.

garantie

Gratis handleiding en toetsenlooper.

Dagelijksche verzending door geheel

Nederland.

Vraagt gratis Catalogus en conditie Hoofdmagazijn JOH. DE HEER,

Rotterdam, Noordmolenstraat 71.

Filialen:

Amsterdam, v. d. Helstraat 21.

Leiden, Haarlemmerstraat 195.

Middelburg, Lange Delft H. S.

Goningen, Boterdiep 4 b/Ebbingebrug.

Enschede, Beukingstraat 21.

Termijnbetaling van aff 3, p. maand.

STEENWIJKER BEDDENFABRIEK.

opgericht in 1880.

Gezuiverde, Gewasschen en

Gestoomde nieuwe Veeën.

Citcheu, Wollen en Moltoudeken en

Bedtijken in alle soorten.

Linnen Bedtijken met Koorden ge-

maakt 2 persoons 1 bed, 1 peluw, 4

kussens **f 7, f 9, f 12**, franco thuis.

Van f 7 en f 2 ruim 1 m. 42 c.,

van f 12 1 m. 50 c. en die van satijn-

tijk ook 1 m. 42 c.

No. 1. Het nieuwe Reclame-

bed 2 pers. w.o. een Wollen, een Cit-

cheu, een Moltoudeken, 50 pd. fijne vee-

ren, geen grooten, 1 tijk gelijk boven-

staande en een overtrek voor bed en pe-

luw, voor **f 35.—**

Een extra 2-pers. Bed, waarin

42 pd. veeën, kost ook nog **f 35,**

en **f 40, f 45, f 50, f 60, f 70.**

Een satijntijk w.o. bed, peluw en

2 kussens, ook met koorden, van welke

kleur men verlangt, 10/4 breed, prima

overtrek voor bed en peluw **f 3,20**,

g.heel gereed, een losse linnen tijk met

fijne blauwe streepjes, 80 cent per el

1,60 Cm. br. franco thuis.

Wie nu een van deze koopt, ontvangt

voor f 2.— 2 halve matrassen toe.

VEEËN á 35, 40, 50, 60, 70,

80, 100, 120 en 150 cent het pond.

Prima zuivere Kapok. Wie

nu een **Kapokbed** verlangt, ontvangt

een 2 pers. bed, peluw en kussens,

Satijntijk en 1 wollen- of fantasiedeken

1 gewatteerde en 1 moltoudeken en

overtrek voor bed en peluw, voor **f 25.**

Ieder Bed wordt in een kist verpakt.

Er is nog nooit eenige aanmerking

gemaakt.

Met aanbeveling,

J. KETEL Rz.,

Z/z. Markt, Steenwijk.

P.S. Veeën tot in de fijnste soorten

voorradig, rembour, vrij zicht en mon-

sters Gratis.

Bij ZALSMAN te KAMPEN is ver-

schonen, en alom verkrijgbaar gesteld:

DE WELSPREKENDHEID.

Eene lezing

DOOR

Dr. H. BAVINCK

75 cent.

Allen die geroepen worden om het woord te voeren, wordt dit werkje ter lezing aanbevolen. Niet alleen H.H. Predikanten, maar ook andere voor-gangers op vergaderingen zullen hierin overvloed van nuttige wenken vinden.

Bij ZALSMAN te KAMPEN is ver-

schonen:

Dr. H. BAVINCK,

ouders of

GETUIGEN.

100 bladz. groot 8°.

Prijs f — 75.

De doopkwestie, die in de laatste dagen in het bijzonder de aandacht trok, wordt hierin op duidelijke wijze behandeld, verstaanbaar ook voor den eenvoudigen lezer.

Verkrijgbaar in elken boekhandel

Na ontvangst van postwissel franco

toezending door den Uitgever.

VEREENIGING voor HOGER ONDERWIJS op GEREFORMEERDEN GRONDSLAG.

PROGRAM

VOOR DE

Een-en-twintigste Jaarlijksche Samenkomst.

te houden te Arnhem, op 3 en 4 Juli 1901.

I.

Op **Woensdag 3 Juli**, des avonds te **7 1/2 ure**, zal een **URE DES GEBEDS** worden gehouden in de **Oosterkerk**, Rietgrachtstraat, waarin als voorganger zal optreden Ds. C. W. J. VAN LUMMEL, van Delft.

II.

Op **Donderdag 4 Juli** daaraanvolgende zal de **Algemeene Vergadering** gehouden worden van des morgens **precies 9 uur** tot des namiddags 1 uur, in het gebouw der **Buiten-sociëteit**, Utrechtsche weg.

De leiding van deze vergadering, als ook van de meeting, is door H.H. Directeuren opgedragen aan den Curator Mr. Th. HEEMSKERK.

III.

Op **Donderdag 4 Juli**, des namiddag te **twee uur**, zal een **Openbare Meeting, met debat**, worden gehouden in het gebouw der **Buiten-so-cieteit**.

Onderwerp: „Ongezocht gelijk.”

In te leiden door Prof. Dr. H. H. KUYPER.

Voor entree betaalt men f 0,25; doch de leden en contribuanten hebben gratis toegang.

Op **Donderdag 4 Juli** des namiddags te **vijf uur** **Gemeenschap-pelijke Maaltijd in Maison „Oudshoorn”**, Velperweg, tegen belating van f 2.—

Aan H.H. leden of begunstigers, die aan den maaltijd wenschen deel te nemen, wordt beleefd en dringend verzocht, hiervan **vóór 2 Juli** kennis te geven aan den heer P. J. J. MEIJ, Sonsbeeksingel 83 te Arnhem, door wien tevens, op verzoek **vóór 25 Juni** en met opgave van maatschappelijke positie, voor zooveel mogelijk, wordt zorg gedragen voor logies bij vrienden.

Ook zal de Reg-lingscommissie aanwijzing doen van gelegenheid tot logeeren voor den prijs van f 2,50, f 2.—, f 1,75, f 1,50, en wordt door eenige vrienden der Vereeniging belangloos zorg gedragen, dat 's avonds 3 Juli, na den bidstond in het **Hotel „Pays-Bas”** leden en begunstigers elkander kunnen ontmoeten en gezellig samen zijn.

Tot deze samenkomst worden alle leden en begunstigers vriendelijk uitgenodigd. Zij, die tot de Vereeniging als leden of begunstigers wenschen toe te treden, kunnen hiervan aangifte doen aan het lokaal, vóór den aanvang der Vergadering.

De Regelingscommissie:

Mr. A. Ph. R. C. BARON VAN DEN

BORCH VAN VERWOLDE,

Prov. Dir., Eere-Voorz.

Ds. H. HOEKSTRA, Voorziter.

Ds. A. VAN DER ZANDE.

H. Th. LIJBERSE

C. KUSTER.

Jb. KASPER.

J. F. STROOM.

C. J. DE BORDES.

Ds. A. VAN DIJKEN.

F. KORTLANG.

J. P. A. GRAAF VAN LIMBURG

STIRUM.

Ds. J. C. VAN SCHELVEN.

P. J. J. MEIJ, Secretaris.

Het Zendingsfeest

op HOEVELAKEN bij Amersfoort, den 3 Juli a.s.

PLAATSBILJETTEN en PROGRAMMA'S voor de feesttreinen der Hollandsche IJzeren-, der Staats- en der Centraal-Spoorwegmaatschappij zijn van 24 Juni tot 1 Juli, des middags 4 uur te bekomen aan de Stations te Haarlem, den Haag (S. S.), Rotterdam (Maas), Dordrecht, Winterswijk, Enschede (S. S.), Almelo, Arnhem, Nijmegen, Kampen en tusschenliggende Stations.

PROGRAMMA'S, afzonderlijk, zijn á **40 cent** verkrijgbaar gesteld tot en met Maandag 1 Juli, bij de Boekhandelaren J. J. Berends te Amersfoort, Egelings Boekh. te Amsterdam, A. Pullter Gunne te Apeldoorn, H. J. den Boer te Baarn, J. van Golverdinge & Zoon te den Haag, A. J. Wuestman te Harderwijk, J. H. Witzel te Hilversum, Callenbach's Boekh. te Nijkerk, Kemink & Zoon's Boekh. (C. H. E. Breijer) en J. H. van Peursen te Utrecht en W. J. Berends J.J. te Zwolle. De uitgevers H. B. Breijer & Zoon te Arnhem zenden het bij franco inzending van het bedrag franco toe.

Nadere inlichtingen zijn te vinden in het Programma en op het grootte Aanplakbiljet aan de Stations.

Ellecom, Juni 1901.

Ds. J. D. VAN ARKEL,